

ATLEC**Ondersteunende Technologie Leren via Eenvormig Curriculum****Job profiel(en) van een ICT-AT trainer**

Ivan TRAINA, Department of Education Studies - University of Bologna
Evert-Jan HOOGERWERF, AIAS Bologna Onlus

WP number	WP7
WP title	Exploitation of results
Status	Version final (31/01/2014)
Project start date	01/01/2012
Project duration	24 months
Author	Ivan Traina and Evert-Jan Hoogerwerf

Voor verdere informatie ivm het ATLEC project kunt u hier terecht:
de projectwebsite (atlec-project.eu)
Facebookpagina (facebook.com/ATLECproject)
Twitterpagina (twitter.com/ATLEC_project/)

Het ATLEC (Assistive Technology Learning Through A Unified Curriculum – 518229-LLP-1-2011-1-UK-LEONARDO-LMP) project is gedeeltelijk gefinancierd door het Levenslang Leren programma. Deze publicatie geeft de mening van de auteur (s) weer, en de Commissie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik dat kan worden gemaakt van de informatie die erin is vevat.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Introductie

Het doel van het document is na te denken over een functieprofiel van een Informatie en Communicatie Technologie Ondersteunende Technologie trainer (voortaan vermeld als "ICT-AT trainer").

Uit een voorlopige analyse bleek dat:

- Een formele en specifieke kwalificatie voor ICT-AT trainer lijkt niet te bestaan in de partnerlanden en de functie wordt in werkelijkheid uitgevoerd door professionals met een bredere professionele voorbereiding.
- Mensen met een beperking gebruiken / hebben toegang tot ICT-AT in verschillende contexten, bijvoorbeeld onderwijs, werkgelegenheid, revalidatie, vrije tijd, enz., waar ze zouden kunnen worden ondersteund door professionals waarvan de functiebeschrijving wordt bepaald door de aard van de organisatie, haar missie, de structuur, de prioriteiten en de rol.
- Waar professionals fungeren als ICT-AT trainers de toelatingseisen zoals opleidingsniveau, onderwijs disciplines en aanvullende kwalificaties nodig, lijken te verschillen van context tot context en van land tot land.

Een functieprofiel omvat meestal een lijst met: vereiste competenties, een rolbeschrijving binnen een bepaalde organisatorische context, doelstellingen, taken en verantwoordelijkheden.

Waar de competentievereisten van een ICT-AT trainer in principe dezelfde zijn voor gelijk welke werkomgeving -gezien gelijkaardige noden bestaan in de doelgroep-, kunnen de taken, functies en verantwoordelijkheden van een ICT-AT trainer verschillen, afhankelijk van de operationele context, bijv. AT Centra, Gezondheid Units, organisaties voor mensen met een beperking, scholen, instellingen voor hoger onderwijs, centra voor beroepsopleiding, AT leveranciers, enz. Met andere woorden, terwijl de kennis, vaardigheden en competenties in principe dezelfde zijn, kunnen de rol, de doelstellingen, taken en verantwoordelijkheden veranderen op basis van de behoeften van de structuren waarin de professional wordt geplaatst. Dit maakt het moeilijk om over een uniek job profiel te spreken wanneer het om een ICT-AT trainer gaat.

De job profielen van ICT-AT trainers in dit document zijn ontwikkeld in het kader van het ATLEC project. Waar het ATLEC ICT-AT Competentie Kader systematisch ICT-AT competentie voor eindgebruikers beschrijft en de ATLEC Curriculum het corpus van eindtermen opsplijt in leereenheden leren, beschrijft het ATLEC job profiel de eisen waaraan een individu moet voldoen om succesvol opleidingen te kunnen geven op dit gebied. Hoewel het bijstaan van belanghebbenden in het beter vervullen van iedere training op basis van het ATLEC Curriculum een uitlokkende factor was om dit job profiel te ontwikkelen, is de toepasbaarheid zeker breder.

Onze analyse heeft de kerngebieden ICT-AT kennis, vaardigheden en competenties in aanmerking genomen die nodig zijn om deze gespecialiseerde rol te vervullen, evenals bredere aspecten die verband houden met opleiding en ervaring (zie hoofdstuk 2).

Om de verscheidenheid van omgevingen waarin een ICT-AT trainer zou kunnen werken te weerspiegelen, hebben we vijf verschillende toepassingen van functieprofielen van de hand gewezen. Deze zijn gebaseerd op de ervaring van de partners, maar zijn niet representatief voor bestaande situaties waarin ICT-AT training wordt gegeven: Formeel

onderwijs, AT Centra, informele volwasseneneducatie in gemeenschapsinstellingen, Centra voor beroepsopleidingen (zie hoofdstuk 3).

Dankwoord

We willen graag de volgende collega's bedanken voor hun constructieve commentaar op de eerste versie van dit document:

Paul Doyle (Hereward College)

Aidan Parr (Foundation for Assistive Technology)

Penny Standen (University of Nottingham)

Renzo Andrich (Don Gnocchi Foundation)

Claudio Bitelli (Italian Network of AT centres)

Simonetta Randi (Italia Lavoro)

Luk Zelderloo, (EASPD)

Jan Dekelver, (Thomas More)

Jan Engelen (Expert)

Jean-Marie Vanhove (Expert)

1. Bronnenverwijzingen van het functieprofiel van ICT-AT trainer

Tot nu toe is niet veel bekend over de bestaande desbetreffende profielen, opleidingen en loopbanen in gans Europa. Analytische en vergelijkende studies die het ganse Europees niveau aanpakken ontbreken.

Daarom moeten verwijzingen om dit profiel te definiëren en te situeren gevonden worden in projecten en initiatieven op nationaal en EU niveau en in meer generieke verwijzingen, zoals het Europees kwalificatiekader (EQF), de Internationale Standaard Industriële Classificatie van alle economische activiteiten (ISIC), de statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap (NACE), Internationale Standaard Classificatie van Beroepen (ISCO).

EQF¹

Het KPT-project (Gelijke tred met ondersteunende technologie) was het eerste Europese project om AT vakbekwaamheid tegenover EQF-niveau descriptoren in kaart te brengen.

Het project stelt dat AT competentie op EQF-niveau 62 vakmensen in staat moet stellen om complexe ICT-AT interventies te begeleiden, waaronder het geven van trainingen aan klanten en gebruikers met complexe of zeer complexe behoeften. ICT-AT professionals hebben in het algemeen expertise in meer dan één gebied, zoals onderwijs, ICT-AT, gezondheidszorg en sociale zorg en relationele vaardigheden. Zij hebben de technische en methodologische vaardigheden om gebruikersgroepen met verschillende onderwijs- en opleidingsbehoeften te trainen en te ondersteunen.

Kerncompetenties op EQF niveau 6 zijn:

- Het vertrouwen en het vermogen om training te ontwikkelen en te leveren.
- Passende kennis van de strategieën om bewustwording te creëren van het brede scala aan apparatuur waarvan hun gebruikers en klanten zullen kunnen genieten.
- De vaardigheden om kennis door te geven en vaardigheden om beoordelingsbehoeften te beheren, en om steun te geven aan gebruikers en klanten met complexe behoeften.
- Een kritische evaluatieve analyse en perspectief van apparatuur en strategieën.
- De vaardigheid om teams en ondersteunende professionals te leiden.
- Gevorderde kennis van de nationale wetgeving en financieringsmogelijkheden en kritische evaluatie van diensten en agentschappen.

---

¹

Commission of the European Communities. Towards a European Qualifications Framework for Lifelong Learning [Commission Staff Working Document]. (SEC (2005) 957, July 2005), pp. 4. Available at: http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm

Economische activiteit NACE²

Het kader van de economische activiteiten waarbij het functieprofiel ICT-AT trainer kon worden gesitueerd, komt overeen met artikel n. 18 Sectie J.62 Informatie en communicatie - Computer, consultancy en aanverwante activiteiten.

Internationale Standaard Classificatie van Beroepen (ISCO-88)³

Afhankelijk van het functieprofiel kan de indeling van de bezetting als volgt zijn:

- N. 2139 - Computerspecialisten niet elders geclassificeerd;
- N. 2359 - Andere onderwijsspecialisten niet elders geclassificeerd;
- N. 3340 - Andere onderwijsspecialisten;
- N. 5139 - Persoonlijke verzorgers en aanverwante werknemers niet elders geclassificeerd.

Voor het nationale Britse niveau is het waard te vermelden dat de standaarden ontwikkeld werden door Skills for Health in het Verenigd Koninkrijk, die in dit stadium de meest uitgebreide standaard lijken relevant voor ons werk.

---

²Available at: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-RA-07-015/EN/KS-RA-07-015-EN.PDF³Available at: <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/isco08/>

2. Job profiel van een ICT-AT trainer

Voor het beschrijven van het ATLEC ICT-AT trainer job profiel werden de volgende zaken in overweging genomen: algemeen:

- Opleiding en ervaring vereist (2.1.)
- Kennis, vaardigheden en competenties die nodig zijn (2.2.)
- Rolspecifieke:
- Rol in de organisatie (2.3)
- Doelen te bereiken (2.3.)
- Taken en verantwoordelijkheden (2.3.)

2.1. Opleiding en ervaring vereist

- Opgeleid tot universitair niveau of een gelijkwaardige beroepskwalificatie in ICT, AT, onderwijs, revalidatie of verwant gebied.
- Bewezen professionele ervaring met ondersteunende technologie.
- Praktische ervaring in het ondersteunen van mensen met een beperking om hun levensprojecten te realiseren.
- Aantoonbare bekwaamheid in IT, waaronder de belangrijkste commerciële en open source besturingssystemen.
- Relevante vorming of opleidingskwalificaties / -ervaring.
- Ervaring met het werken in een multidisciplinair team.

2.2. Vereiste kennis, vaardigheden en competenties

	Algemeen	Technisch	Specifiek
Kennis*	<ul style="list-style-type: none"> • Brede theoretische en praktische kennis van het ICT en ICT-AT veld. • Kritisch bewustzijn hebben van kennisvraagstukken op het gebied van ICT-AT en op het raakvlak tussen verschillende disciplines. • Kennis van de voordelen van de persoonlijke oplossing in vergelijking met het niet-gebruik ervan. • Goede kennis van de nationale en lokale huidige wetgeving relevant voor personen met een beperking. Kennis en begrip van het VN verdrag inzake de rechten van personen met een beperking. • Kennis van de revalidatie, onderwijs- en sociale diensten waarnaar mensen met een beperking gewoonlijk naar verwijzen, vooral deze die relevant zijn in het AT implementatieproces. • Begrip van onderwijs- en leerprocessen. • Kennis van de basisprincipes van design gericht op de menselijke gebruiker 	<ul style="list-style-type: none"> • Praktische kennis en uitgebreide kennis van ICT-AT waaronder: hardware, software, en praktijken die het personen met een handicap mogelijk maken gelijke toegang te hebben een inclusieve omgeving creëert. • Kennis van de effectieve goede praktijkvoorbeelden en actuele onderwerpen op het gebied van toegankelijkheid en een gebruikersgerichte benadering, met inbegrip van aanpassingen en wijzigingen die mensen in staat stellen om hun levenskwaliteit te verbeteren. • Uitstekende kennis van de opkomende mobiele technologie, tablet computers en sociale netwerken 	<ul style="list-style-type: none"> • Aantoonbare kennis van de toepassing van ICT-AT strategieën die relevant zijn voor specifieke groepen van personen met een beperking. • Aantoonbare kennis van hulpmiddelen en in staat zijn om de persoonlijke ondersteunende oplossingen in hun gebruikscontext te beschrijven alsook de verwachte uitkomst. • Aantoonbare kennis van de AT-markt en de mogelijkheid om informatie te zoeken en te vinden over ICT-AT oplossingen op lokaal en nationaal niveau. Kennis van internationale databanken op dit gebied.

<p>Vaardigheden**</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitstekende didactische vaardigheden • Mogelijkheid om leerprogramma's te ontwerpen die overeenkomen met de opleidingsbehoeften door de integratie van multidisciplinaire kenniselementen uit verschillende bronnen. • Uitstekende sociale en communicatieve vaardigheden • Goede organisatorische en time management vaardigheden. • Elementaire vaardigheden in het toepassen van de basisprincipes van design gericht op gebruikers. • Vaardigheid om contextanalyses uit te voeren alvorens de AT te implementeren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beheersing van methoden en hulpmiddelen in vele gebieden van AT. • Ervaring in het opzetten en gebruiken van ICT-AT. • Mogelijkheid om opkomende technologieën (dwz. mobiele applicaties, sociale netwerken, e-learning) te transformeren in leerkansen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ervaring met het werken met mensen met een beperking, gezinnen, professionals en HRM. • Mogelijkheid om leerprogramma's aan te passen aan de behoeften en wensen van de leerling met een beperking. • Mogelijkheid om kritieke problemen te identificeren tijdens de training met betrekking tot persoonlijke opleidingsbehoeften en de geschiktheid van de voor de leerling geïdentificeerde oplossingen.
------------------------------	--	--	--

Competenties***	<ul style="list-style-type: none"> • Demonstreer autonomie in de richting van de opleiding en een hoog kennisniveau van de onderwijs- en leerprocessen van mensen met verschillende beperkingen • Het vermogen aantonen om geïndividualiseerde opleidingsprogramma's die inspelen op de behoeften te kunnen ontwikkelen. • In staat een uitgebreide, persoonlijke openheid te tonen voor de mening van anderen. • Zowel zelfstandig als onderdeel van een multidisciplinair team kunnen werken, ook tijdens de beoordelingsfase. • Bewijs van ervaring met operationele wisselwerkingen in multidisciplinaire teams en binnen complexe omgevingen. • Ervaring kunnen aantonen in context analyse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aan kunnen tonen van een uitstekende kennis van de huidige en veranderende trends in ICT en ondersteunende technologie. • Praktische kennis van specialistische ondersteunende software of hardware en vaardigheden toepassen bij het bereiken van bevredigende resultaten. • Het vermogen kunnen tonen tot interactie met ICT-AT technici voor deskundig advies en de personalisatie van toestellen en oplossingen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toon initiatief in het beheer van trainingsprocessen om mensen bewust te maken van het gebruik van ICT-AT in de persoonlijke context. • Demonstreer empathie, betrokkenheid en motivatie in het omgaan met leerlingen met een beperking. • Maak aanbevelingen op basis van de integratie van sociale en educatieve aspecten.
------------------------	---	--	--

* Kennis⁴: Kennis is het resultaat van de assimilatie van informatie door leren. Kennis is het geheel van feiten, beginselen, theorieën en praktijken die verband houden met een werk of studie. In het kader van het Europees kwalificatiekader wordt kennis als theoretische kennis en / of feitenkennis beschreven.

** Vaardigheden: Vaardigheden omvatten het vermogen om kennis toe te passen en knowhow te gebruiken om taken uit te voeren en problemen op te lossen. In het kader van het Europees kwalificatiekader worden vaardigheden als cognitief (logisch, intuïtief en creatief denken) en praktisch (handigheid en de toepassing van methodes, materialen, hulpmiddelen en instrumenten) beschreven.

⁴ Beschikbaar via http://ec.europa.eu/eqf/terms_en.htm

*** Competenties: Competentie is het bewezen vermogen om kennis, vaardigheden en persoonlijke, sociale en / of methodologische capaciteiten te gebruiken bij werk of studie en voor professionele en persoonlijke ontwikkeling. In het kader van het Europees kwalificatiekader wordt competentie in termen van verantwoordelijkheid en zelfstandigheid beschreven.

2.3. Rol, doelstellingen, taken en verantwoordelijkheden

In dit deel worden 5 voorbeelden van een functieprofiel van een ICT-AT trainer gepresenteerd. De taken, verantwoordelijkheden en doelstellingen voor elk profiel verschillen en zijn afhankelijk van de organisatorische en institutionele context waarin de trainer functioneert.

De contexten die in overweging genomen, zijn:

- Situatie A: bijvoorbeeld in een context van AT Centra (AIAS Bologna Onlus)
- Situatie B: bijvoorbeeld in een context van formeel onderwijs (Oakfield School en Sport College)
- Situatie C: bijvoorbeeld in een context van informele volwasseneneducatie in de woonomgeving (GreenHat Interactive)
- Situatie D: bijvoorbeeld in een context van Centra voor beroepsopleidingen (PhoenixKM)
- Situatie E: bijvoorbeeld in een context van niet-formele ontwikkeling van vaardigheden in een vereniging (Disability Now)

2.3.1. Situatie A - AT Centra (AIAS Bologna onlus)

2.3.1.1. Rol in de organisatie

De ICT-AT trainer is lid van het multidisciplinaire team van het AT Centrum. Als zodanig is zijn / haar rol gerelateerd aan de ontwikkeling en uitvoering van educatieve strategieën en activiteiten gericht op de AT gebruiker en zijn / haar omgeving. Zijn / haar primaire rol is ervoor te zorgen dat de ICT-AT -oplossingen aanbevolen en gekocht door de klant effectief worden gebruikt in het dagelijkse leven. Als gevolg heeft de ICT-AT trainer een belangrijke functie in de post evaluatie fase van de dienst, waarin zijn / haar rol wordt gekenmerkt door frequent contact met de eindgebruiker en, waar nodig, met formele en informele zorgverleners. De ICT-AT trainer kan deel uitmaken van het evaluatieteam, wanneer nodig, bijvoorbeeld wanneer de beschikbare informatie betreffende een voorafgaandelijke beoordeling het team doet beslissen dat de ondersteuning tijdens de implementatie van de ICT-AT -oplossing zeer waarschijnlijk moet worden geactiveerd. Door zijn / haar competenties in het zo zelfstandig mogelijk maken van de eindgebruikers in het gebruik van hun ICT-AT -oplossing, kan de trainer ook deelnemen aan trainingen voor groepen van eindgebruikers of professionals. De trainer zal meestal in het AT Centre of in gebruikersinstellingen (thuis, op school, op het werk, etc.) werken met een relatief hoge mate van autonomie.

In het AT Centrum speelt de ICT-AT trainer een belangrijke rol bij het waarborgen dat de eindgebruikers toepasbare kennis krijgen en functionele vaardigheden in het ICT-AT domein ontwikkelen. Door het ontwikkelen van deze competenties zullen de eindgebruikers in staat zijn om beperkingen in activiteiten en participatie te overwinnen. Als zodanig zal zijn / haar rol vroeg starten in het ICT-AT aanpassingsproces dat gaat van identificatie van de behoeften tot de uitvoering van de ICT-AT -oplossing. Als een teamlid zal de ICT-AT trainer een overzicht hebben van de cliënt

bevolking van het centrum en hun opleidingsbehoeften. Hij / zij werkt in nauw verband met de case managers en de leden van het beoordelingsteam. Buiten het centrum zal hij / zij samenwerken met professionals in onderwijs, werkgelegenheid en sociale interventie, om ervoor te zorgen dat zijn / haar opleiding het doeltreffend gebruik van ICT-AT -apparatuur door de eindgebruikers ondersteunt. De ICT-AT trainer is verder onderdeel van het opleidingsteam van het Centrum, waarbij zijn / haar competenties worden geïntegreerd met de opleiding van die professionals. Tegenoverstaande van de eindgebruikers vormt de ICT-AT trainer een "brug persoon" tussen de onderzoek- en projectactiviteiten van het Centrum dat hun deelname aan deze activiteiten zal vergemakkelijken.

2.3.1.2. Doelstellingen

De doelstellingen van de ICT-AT trainer zijn de volgende:

- de ontwikkeling van ICT-AT kennis en vaardigheden bevorderen, vooral bij personen met een beperking.
- passende en effectieve toepassing van ICT-AT apparatuur door eindgebruikers ondersteunen, waardoor betere persoonlijke resultaten in verschillende gebieden worden bereikt.
- eindgebruikers, mantelzorgers en professionals helpen bij het ontwikkelen van hun kennis en vaardigheden op ICT-AT, naargelang ze hulp nodig hebben.
- activiteiten ondersteunen gericht op het vergroten van de betrokkenheid van eindgebruikers bij het ontwerp, uitvoering en evaluatie van onderzoek, project- en serviceactiviteiten van de AT Centre.

2.3.1.3. Taken en verantwoordelijkheden

Taken en verantwoordelijkheden van de ICT-AT trainer binnen het AT Centrum zijn :

- passende leerprogramma's in ICT-AT ontwerpen na een analyse, binnen het multidisciplinair team en met een ICF logica, van de compatibiliteit tussen : het individu met een beperking - de persoonlijke en sociale doelstellingen - ICT-AT -apparatuur – de leefcontext. Dit kan de deelname, in voorkomend geval, betekenen van de meest geschikte ICT-AT oplossing in de interdisciplinaire beoordeling en identificatie.
- het creëren en leveren van geschikte individuele ondersteuningsprogramma's voor mensen met een beperking, rekening houdend met hun behoeften op het gebied van leren, en waarbij een doeltreffend gebruik van de aanbevolen technologie verzekerd wordt. Dit zou het personaliseren van de ondersteunende oplossing of van een deskundige ondersteuning waar nodig kunnen inhouden.
- informeren, betrekken en ondersteunen van formele en informele zorgverleners waardoor gezorgd wordt voor de persoonlijke en sociale gevolgen van de ondersteunende technologie. Dit houdt in dat de eindgebruikers, hun familie en professionele zorgverleners zich bewust zijn van het belang van de technologie voor het

individu en hoe de oplossingen kunnen worden gebruikt in verschillende situaties en voor verschillende doeleinden.

- toezicht houden op de uitkomst van de opleiding (succesvol of kritische aspecten), deze verwijzen naar de case manager en het team dat de behoeften van het individu heeft beoordeeld.
- het regelmatig ontwerpen en leveren van trainingen, laboratoria en workshops aan groepen eindgebruikers (personen met een beperking).
- deskundige kennis van relevante softwarepakketten, hardware en technologische hulpmiddelen gebruiken om gespecialiseerde Ondersteunende Technologie training te leveren aan mensen met een beperking, gezinnen, opvoeders en alle bij de zorg en ondersteuning van de persoon betrokken professionals.
- opleidingsmateriaal produceren voor het gebruik van ondersteunende technologie.
- op de hoogte blijven van de ontwikkelingen in ondersteunende technologie zoals vereist om effectief te blijven in deze rol. Dit kan onder meer door deelname aan internationale workshops, conferenties en projectvergaderingen.
- bijdragen aan informatiebrochures / website met betrekking tot de opleiding in ICT-AT of informatie voor eindgebruikers met een bijzondere aandacht voor toegankelijke taal en communicatie.
- de deelname van eindgebruikers in de activiteiten van het Centrum voor onderzoek en projecten vergemakkelijken, en zo de Living Lab activiteiten van het centrum te voeden.
- alle andere taken verrichten die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd.

2.3.2. Situatie B – Formeel onderwijs (Oakfield School)

2.3.2.1. Rol in de organisatie

ICT opleiders ontwerpen en leveren opleidingen in informatie- en communicatietechnologie binnen de school. De trainers moeten ook vertrouwd zijn met het maken van een verscheidenheid aan ICT-AT, hardware en software programma's of mobiele toepassingen om het inzicht en praktische vaardigheden van de student te ondersteunen en te ontwikkelen.

ICT trainers zijn verantwoordelijk voor de toepassing van het aanleren van technologieën om vaardigheden over te dragen in zowel, ICT en niet-ICT vakgebieden. Trainers ontwikkelen expertise in hun vakgebied / s en ze moeten de kennis en vaardigheden hebben om een scala van leertechnologieën gebruiken om studenten te ondersteunen bij het ontwikkelen van communicatieve en praktische vaardigheden. Het is essentieel dat de ICT-AT trainer goed geïnformeerd is over het curriculum, de evaluatie-instrumenten, de vooruitgangniveaus en gepersonaliseerd leren. Trainers moeten ook in staat zijn om positieve relaties met studenten te ontwikkelen en effectief te werken met andere collega's binnen een speciale school, zoals leraren, assistenten, logopedisten, ergotherapeuten enz.

2.3.2.2. Doelstellingen

De doelstellingen van de ICT-AT trainer zijn de volgende:

- ervoor zorgen dat de leerling toegang heeft tot een curriculum via het gebruik van ICT-AT.
- effectieve communicatie met de leerling te allen tijde promoten.
- ervoor zorgen dat de leerling alle mogelijkheden heeft om toegang te krijgen tot de juiste ICT-AT om hen in staat te stellen om effectief te communiceren met anderen.
- ondersteuning bieden aan ouders / verzorgers met ICT-AT gedurende de tijd dat leerlingen op school doorbrengen.

2.3.2.3. Taken en verantwoordelijkheden

Taken en verantwoordelijkheden van de ICT-AT trainer binnen het formele onderwijs Centrum zijn :

- de communicatie aanpassen om ervoor te zorgen dat ze afgestemd is op alle leerlingen.
- het maken en / of aanpassen en leveren van geschikte individuele programma ter ondersteuning van de leerling, rekening houdend met de individuele behoeften in verband met onderwijs en leren.
- zorgen voor effectief gebruik van ICT-AT en softwarepakketten.
- zorgen dat de trainer de nodige contacten onderhoudt met ouders / verzorgers bij het gebruik van ICT-AT in een reeks van situaties en omgevingen.
- leerling beoordelen voor ICT-AT apparaten en software in de schoolomgeving.
- werken in een adviserende rol, bijvoorbeeld aanbevelen van ICT-AT hardware en softwarepakketten.
- zich bewust zijn van opkomende technologieën waarvan leerlingen in de school zouden kunnen profiteren. Dit kan onder meer de deelname aan relevante internationale workshops, conferenties, enz. Zijn.
- opleiding en voorlichtingsmateriaal over het gebruik van ICT-AT en softwarepakketten.
- geïnformeerd zijn over het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking, nationale en regionale wetgeving, alsmede juridische beslissingen met betrekking tot ICT-AT.
- de vaardigheden hebben om positieve relaties met studenten te ontwikkelen en effectief te werken met andere collega's binnen een speciale school, zoals leraren, assistenten, logopedisten, ergotherapeuten enz.

2.3.3. Situatie C – Informeel volwassenenonderwijs in gemeenschapsinstellingen (Greenhat Interactive)

2.3.3.1. Rol in de organisatie

De ICT-AT Trainer zal als onderdeel van een team moeten werken bij het ontwikkelen van gepersonaliseerde programma van individuele begeleiding voor leerlingen met leerproblemen en andere beperkingen, om te helpen bij de

ondersteuning en integratie van leerlingen met een beperking in de trainingsruimte. Zij moeten gebruikers van ICT ondersteunende technologieën ondersteunen via informele beoordelingen, training en begeleiding in het gebruik van hun apparatuur, apparaten, toepassingen en software, en het verwerven van digitale, sociale en inzetbaarheid vaardigheden of andere beroepsgerichte leerprogramma's.

De benoemde personen zijn verplicht zijn om specialistische kennis te hebben van het volgende:

- Ondersteunende technieken en oplossingen voor leerproblemen mogelijk maken
- Op leerproblemen gefocuste ICT oplossingen.

2.3.3.2. Doelstellingen

De doelstellingen van de ICT-AT trainer zijn de volgende:

- studenten met een functiebeperking de kracht geven om onafhankelijker te worden.
- de vaardigheden voor werkgelegenheid en zelfstandig leven ontwikkelen van mensen met een beperking tot hun volle potentieel
- hun kansen op integratie en participatie maximaliseren.

2.3.3.3. Taken en verantwoordelijkheden

De aangewezen persoon zal verantwoordelijk moeten afleggen bij de Training Manager voor het volgende :

- een goed begrip ontwikkelen van de specifieke behoeften van studenten met een beperking, met inbegrip van leerproblemen.
- de studenten helpen om zo goed mogelijk te leren in de klas, in kleine groepen en individueel met behulp van enkele van de volgende methoden:
- de studenten bevragen om het begrip van de instructies van de leraar na te gaan.
- controleren of de studenten in staat zijn om hun ICT-AT -apparatuur te gebruiken om hun integratie en effectieve participatie in de les te vergemakkelijken en dat ze de voorziene leermiddelen begrijpen en kunnen gebruiken.
- assisteren in gebieden waar de student de grootste steun nodig heeft bv. taal, lezen, schrijven, gedrag en sociale vaardigheden.
- helpen om de studenten bij de taak te houden.
- het stimuleren van de leerlingen om tot onafhankelijkheid werken te komen.
- onderhouden van contacten met vakdocenten over de beste manieren om de leerdoelstellingen te bereiken.
- de vakdocent attent te maken wanneer het werk exclusie kan voorkomen.
- een ondersteunende relatie hebben met de betrokken leerlingen.
- de studenten stimuleren en motiveren via het erkennen van prestatie.

- de leerlingen helpen bij het inzetten in reguliere lessen en andere activiteiten.
- contacten hebben met lokale Access Centra om geschikte en passende ICT-AT apparaten en toepassingen voor de student te bezorgen en om inspraak te hebben op de beoordelingsprocedures.
- de student met eenvoudige ICT-AT onderhoudstaken helpen.
- de student met personalisatie van hun ICT-AT ondersteunen.
- dagelijks nota nemen van studenten en feedback te geven aan de Training Manager.
- werken als lid van het team.
- helpen bij de planning en uitvoering van de afzonderlijke programma's.
- contacten met ouders en verzorgers onderhouden.
- helpen bij het behouden van een sfeer waarin kwetsbare leerlingen zelfvertrouwen kunnen ontwikkelen en in staat zijn om hun onafhankelijkheid en leerpotentieel te maximaliseren.
- relevante in-service training bij te wonen.
- zich bewust zijn van het beleid en de praktijk van de organisatie.
- zich bewust zijn van de noodzaak van geheimhouding, met inachtneming van het beschermingsbeleid van de organisatie om het welzijn van kwetsbare jongeren en volwassenen te garanderen.

2.3.4. Situatie D - Centra voor beroepsopleiding (PhoenixKM)

2.3.4.1. Rol in de organisatie

Het gereguleerde beroepsonderwijs trainingsysteem van de Belgische overheid (VET) bestaat uit: het verplichte secundair onderwijs met de technische en beroepsopleidingen (full - time en part -time) ; volwasseneneducatie; hoger onderwijs met het beroepsonderwijs bacheloropleidingen ; stage en ondernemersopleiding ; en beroepsopleiding voor volwassenen, werkzoekenden, werknemers en studenten, georganiseerd door de kantoren van de openbare arbeidsbemiddelingdiensten. Het Belgische systeem VET begint eigenlijk op de leeftijd van 14, indien de leerling een normale progressie vertoont.

Tot de leeftijd van 15, is slechts één aanbieder verantwoordelijk voor beroepsonderwijs en-opleiding in het het verplichte onderwijs : de scholen, onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Onderwijs, in elke Gemeenschap. Aan het begin van de 2e graad secundair onderwijs, strekt de reikwijdte van VET zich uit tot nieuwe aanbieders naast scholen.

Leerlingen kunnen zich oriënteren op part- time programma's, afwisselend werk en stages, georganiseerd door scholen of door de organisaties voor de opleiding van de kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's). Volwasseneneducatie mag ook cursussen voorzien voor hen of als partner - leverancier voor scholen in sommige programma's.

Zodra de studenten de leeftijd van 18 bereikt hebben wordt de reikwijdte van het beroepsonderwijs nog breder. Jongeren kunnen in het onderwijssysteem blijven en uit werken gaan voor een openbare of particuliere beroepsopleidingaanbieder, afhankelijk van hun eigen professionele carrière doelstellingen, het niveau van studies of andere voorwaarden zoals hun sociale status : studenten, werknemers, werkzoekenden, etc.

Indien de leerlingen het onderwijs verlaat zonder getuigschrift / diploma van secundair onderwijs, kunnen ze doorgaan met het volwassenenonderwijs. Op elk moment, vanaf 18 jaar is het ook mogelijk om een geldig certificaat te bekomen via een competentiecentrum om een diploma te verkrijgen.

Een ICT-AT trainer moet in dit kader aanzienlijke ICT-kennis hebben, evenals ervaring om samen te werken met de doelgroep van mensen met een beperking, of zelf een beperking hebben en zodoende een ervaringsdeskundige zijn. Dit laatste wordt vooral gewaardeerd als het de drempel voor eindgebruikers verlaagt als ze zien dat de deskundige zelf directe ervaring heeft met ICT gebaseerde AT als ervaren eindgebruiker.

De ICT-AT trainer in onze organisatie moet vaardigheden in direct contact met de begunstigden hebben bewezen. We verwachten van hem / haar een sterk en goed begrip van de verschillende beperkingen die bestaan , evenals een goed inzicht in welke ondersteunende technologieën die beperking ondersteunen. Creativiteit is daarbij cruciaal, want zelfs gewone consumentenproducten kunnen zeer nuttig blijken te zijn in het bieden van ondersteuning, smartphone, tablets, etc. worden steeds vaker gebruikt in het dagelijkse werk met behulp van apps die bijvoorbeeld ondersteuning geven aan jonge volwassenen met leerproblemen, dyslexie of met autisme om hun dagelijkse activiteiten te organiseren. Een direct effect is meetbaar in hun werkomgeving.

Deze persoon moet een hoog niveau hebben van communicatieve vaardigheden en inlevingsvermogen om te kunnen overleggen met de begunstigden, en ook mogelijke hindernissen te overkomen.

Deze persoon is niet zozeer een persoon met leidinggevende vaardigheden, maar eerder een persoon die dingen gedaan krijgt, en praktische oplossingen vindt.

2.3.4.2. Doelstellingen

De uitgezette doelstellingen zijn:

- ervoor zorgen dat iedereen kan deelnemen aan de opleiding, en zijn / haar hoogste prestatie kan bereiken in het kader van zijn / haar capaciteiten.
- ervoor zorgen dat collega's goed geïnformeerd zijn over wat mensen met een beperking kunnen doen, ondanks één of meerdere beperkingen.
- zoveel mogelijk ervaren eindgebruikers in de opleiding betrekken.
- communicatief zijn naar alle betrokkenen, en dit omvat de familie, verzorgers en leerkrachten van andere scholen die vaak totaal niet bewust zijn van de situatie.

- bewustwordingstraining voor reguliere leerkrachten en opleiders, die in toenemende mate worden geconfronteerd met studenten met een functiebeperking, wegens of liever dankzij de inclusieve onderwijsaanpak die in Vlaanderen wordt gevoerd.

2.3.4.3. Taken en verantwoordelijkheden

De ICT-AT trainer heeft de volgende verantwoordelijkheden :

- een huidige situatie beoordelen waarin een persoon niet in staat is om ofwel lessen te volgen, wegens één of meer beperkingen, of in staat zijn om de opleiding te verstrekken aan een persoon met een beperking, door te kijken naar verschillende factoren zoals de computerzaal, de leeromgeving, of bij thuisstudie/-werk.
- "out of the box", lateraal, creatief denken is een absolute must in dit werkveld. Een 1kant en klare beschikbare oplossing is er niet altijd, dus creativiteit is een must.
- leg de behoeften vast van het individu dat nood heeft aan ondersteuning, en je moet in staat zijn om dit te documenteren en een passende oplossing te vinden.
- wees communicatief naar collega's, die vaak zaken zullen aanbrengen die zij hebben gemerkt bij bepaalde gebruikers, en zij zullen de eersten zijn om de kwestie aan te kaarten bij de ICT-AT trainer. In dit verband is het cruciaal dat deze trainer in staat is om zijn / haar kennis ook door te geven aan andere trainers / leraren in verschillende formaten : een opleiding, een online handboek / FAQ, etc.
- wees ook communicatief over de geboden ondersteuning aan alle potentiële begunstigden in een formaat waar iedereen toegang tot heeft: online, audio, tekst, via pictogramondersteuning, etc.
- zorg voor toegankelijke training aan al diegenen die het nodig hebben om ICT-AT te gebruiken. Dit omvat : toegankelijke trainingsfaciliteiten, toegankelijke trainingsmethoden, etc.
- wees het aanspreekpunt over AT, deze persoon moet ook voortdurend bijgeschoold worden betreffende nieuwe benaderingen of technologieën.

Terwijl de ICT-AT Trainer goede kennis moet hebben over verschillende oplossingen, moet hij / zij voorzichtig zijn met suggesties voor bepaalde oplossingen, vooral ten opzichte van mensen met een beperking. Vanwege het principe van de referentielijst in Vlaanderen (België), zal niet elk product of oplossing worden vergoed en de meeste van deze, ook al staan ze op de lijst, worden niet volledig vergoed. In dit verband dient hij / zij zich bewust te zijn van en in staat zijn om de referentielijst te raadplegen (zie <http://www.vaph.be/vlafo/view/nl/1965395-Refertelijst.html>) net als de ondersteunende organisaties zoals de VAPH (Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap - <http://www.vaph.be/>) en de database met middelen van het AT Vlibank (<http://www.vlibank.be/>) waar de trainer moet weten waar en hoe hij/zij moet zoeken voor de nieuwste up-to-date oplossingen, en om de begunstigden en hun verzorgers / familie te helpen. Gekoppeld aan dit is een grondige kennis van relevante toegankelijkheidswetgeving

(waaronder het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking) een absolute noodzaak.

De ICT-AT trainer moet ook worden betrokken bij nieuwe initiatieven die de behoeften van 'design for all' behandelen. Dit kan bijvoorbeeld een nieuwe klas zijn die ook toegankelijk moet zijn. Hij/zij moet hier weten wat de toegankelijkheid van ICT betreft, maar ook een basiskennis hebben van de toegankelijkheid van de gebouwde omgeving.

2.3.5. Situatie E - Niet-formele vaardigheden ontwikkelen in een associatie (Disability Now)

2.3.5.1. Rol in de organisatie

Een (niet-formele) AT-ICT trainer zijn in een vereniging van personen met een beperking gaat meer over ondersteunen door collega's bij de aanpassing van de eigen specifieke behoeften met de geschikte AT apparatuur op basis van de functionaliteit van het apparaat en de beperking van de stagiair. De trainer heeft tot doel toegenomen gebruik van digitaal leermateriaal in het onderwijs of een beroepsopleiding te stimuleren. Ondersteunende ICT is een snel groeiend gebied van apparaten omvat, bijv. smartphones (die applicaties van derden ondersteunen), de netbooks (dwz. kleine, volledig uitgeruste laptops) en tablets met aanraakschermen.

Mogelijke intercollegiale consultatietechnieken voor stagiairs zou het volgende kunnen omvatten :

- In persoon (telefonisch of via internet).
- Peer-to-peer of in groepssessies.
- Ad hoc of lopende formaten.

Een ICT-AT trainer moet zich concentreren op het leveren van haalbaar leerobjecten, afgestemd op de dagelijkse ervaring van de leerling in plaats van het gebruik van abstracte termen. Op basis van een beperking van de leerlingen, moet de trainer een uitgebreide reeks zintuiglijke kanalen gebruiken om informatie te leveren aan hen en om hen te helpen begrijpen : geluid, podcast, video en interactieve toepassingen geven de kans om het bereiken van de leerdoelen te verbeteren.

Bestuurlijke en strategische behoeften van de trainer zijn:

- Effectief gebruik van AT ICT.
- Projectplanning en onderzoeksstrategieën.
- Het ontwikkelen van geheugentechnieken.
- Flexibele presentatievaardigheden.
- Examenvoorbereiding.
- Voldoende timemanagement en zelforganisatie.

2.3.5.2. Doelstellingen

De vooropgestelde doelstellingen zijn:

- Stagiairs met een beperking moeten kunnen kiezen welke technologie ze kunnen gebruiken, op basis van hoe efficiënt het gebruik ervan is. Het is belangrijk om studenten de mogelijkheid te geven om een reeks technologieën te proberen.
- Wanneer een beperking ernstiger is, zijn de uitdagingen groter. Ondersteunende technologieën kunnen ook een belangrijke uitlaatklep betekenen voor creativiteit, communicatie en interactie.
- Onafhankelijk Leven: AT maakt de persoon met een beperking vrij van permanente behoefte aan hulp. Het verkrijgen van autonomie (zo veel mogelijk) is het doel van elke peersupport georiënteerde ICT-AT activiteit.

2.3.5.3. Taken en verantwoordelijkheden

De ICT-AT trainer heeft de volgende verantwoordelijkheden:

- Beter gebruik maken van bestaande middelen en materialen beschikbaar via online aan ICT-AT gewijde bronnen.
- Het ondersteunen van de behoeften van leerling door te profiteren van de gratis, draagbare toepassingen beschikbaar op de markt.
- Voldoen aan de uiteenlopende behoeften van de leerlingen op verschillende locaties en locaties met verschillende ICT apparatuur.
- Geschikt individueel programma maken en leveren ter ondersteuning van personen met een beperking, rekening houdend met hun behoeften in termen van onderwijs en leren, een doeltreffend gebruik van de aanbevolen technologie verzekeren.
- Op de hoogte blijven van ontwikkelingen in de ondersteunende technologie zoals vereist om effectief deze rol te kunnen uitoefenen.

3. Conclusies

In dit document hebben we een competentierooster voorzien van een "ICT-AT Trainer" die met een hoge mate van personalisatie alle niveaus van het ATLEC curriculum moet kunnen leveren. We hebben een samenhangend geheel van vereiste competenties opgesomd en 5 voorbeelden gegeven van hoe dit is of kan worden aangepast aan verschillende organisaties, hetgeen heeft geleid tot 5 verschillende functiebeschrijvingen. Deze aanpak is in overeenstemming met het leven lang leren van de ontwikkeling van vaardigheden en werkgelegenheid in de AT sector. In deze visie zullen professionals meestal beginnen met een bepaalde kwalificatie, maar zullen ze hun professionele competenties in praktijk ontwikkelen.

In principe is in alle functiebeschrijvingen de ICT-AT trainer verantwoordelijk voor het faciliteren van de toegang tot ICT-AT -oplossingen, te bemiddelen tussen de persoon en de ondersteunende technologie en mensen op te leiden om deze ondersteunende oplossingen succesvol te kunnen gebruiken. De ICT-AT trainer is vaak centraal in processen en interventies die gericht zijn op "empowerment" van personen met een beperking en hun deelname aan onderwijs, werkgelegenheid en samenleving. Dit vereist een actieve samenwerking met de verschillende actoren in het veld.

Daarnaast geeft de ICT-AT trainer informatie, en advies, en bevordert hij/zij bewustwording rond toegankelijkheid en de design aanpak waarbij de gebruiker centraal staat door middel van netwerken, opleiding en samenwerking. De ICT-AT trainer toont inzet voor gelijkheid, diversiteit, en voortdurende professionele ontwikkeling om over de beste praktijken te informeren die beschikbaar zijn.

Het zich eigen maken van digitale vaardigheden door personen met een beperking is zeker een prioriteit voor de inclusieve samenleving en voor het sluiten van de digitale kloof. Het leren van ICT-AT is een belangrijk onderdeel bij de digitale ontwikkeling van vaardigheden. ICT-AT trainers kunnen een belangrijke rol vervullen. Gezien leren plaatsvindt in verschillende contexten, zullen de banen waarschijnlijk altijd verschillend zijn, maar de kwalificaties en vaardigheden die vereist zijn moet verder worden onderzocht en gevalideerd om de idee te promoten dat professionele interventie nodig is, net zoals structurele investeringen in de digitale ontwikkeling van vaardigheden van burgers die anders het gevaar lopen van digitale uitsluiting.

Lijst met afkortingen

AT: Assistentie of ondersteunende Technologie

EQF: Europees Kwalificatie Kader

EU: Europese Unie

ICF: Internationale Classificatie van Functioneren

ICT: Informatie Communicatie Technologie

ISCO: Internationale standaard beroepclassificatie

ISIC: Internationale Standaard Industriële Classificatie van economische activiteiten

NACE: Statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Commissie

UN: Verenigde naties (VN)

VET (Vocational Education and Training): Beroepsonderwijs en –opleidingen